

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ

ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА-2015:

якісний вимір освіти зарубіжжя
та український контекст

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнського
науково-практичного
семінару

м. Київ, 11 червня 2015 року

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМ БІБЛІОТЕЧНОЇ ОСВІТИ США ТА УКРАЇНИ

Світлана Чуканова
Національний університет
«Києво – Могилянська академія»
м. Київ

З метою здійснення порівняльного аналізу бібліотечної освіти у США та Україні зауважимо, що найбільш різючі відмінності помітні у структурі вищої бібліотечної освіти у США та Україні; у формах організації навчання; у стані розвитку інформології в контексті бібліотекознавчих дисциплін. Особливої уваги потребує тема підвищення кваліфікації бібліотечних працівників та післядипломна освіта у галузі бібліотекознавства та інформології.

Відмінності у структурі вищої бібліотечної освіти США та України можна легко проаналізувати, розглянувши освітньо – кваліфікаційні рівні та спеціальності, а також історичні передумови формування спеціальності «бібліотекознавство» як такої. Як зазначає український провідний вчений – бібліотекознавець О. Олійник: «Головними ознаками розвитку американської інформаційно – бібліотечної освіти можна вважати: реформування та інформатизацію вищої освіти США як зовнішній чинник розвитку галузевої освіти ...; модернізацію навчального процесу у вищих бібліотечних школах ...; динамічні процеси навчання засобами інформаційних технологій; створення нового навчального середовища, що ґрунтується на нових інформаційних і телекомунікаційних технологіях, нових видах освітнього обслуговування...» [3, с. 55].

Це свідчить про те, що становлення американської бібліотечної освіти та її розвиток дуже сильно залежні від стану розвитку суспільства, тому, окрім освітніх чинників, варто враховувати й менталітет американського суспільства. Якщо ми проведемо паралелі між передумовами виникнення бібліотечної освіти у США та в Україні, то побачимо, що у США статусу окремої фахової дисципліни бібліотечна справа набула у 1883 році у Колумбійському університеті. У той час, як в Україні бібліотечна справа як навчальна дисципліна виникла у Харківському інституті народної освіти (ХІНО) та протягом 1925-1926 навчального року

VII. Актуальні проблеми професійної освіти у компаративістичній перспективі

викладалась на факультеті політосвіти [1, с. 5- 6]. Бібліотекознавча традиція була успадкована з радянських часів та вважалась застарілою, про що зокрема свідчив факт зв'язку методології викладання із політичною ідеологією, домінантною на той період часу [2, с. 32].

Головна відмінність між бібліотечною освітою у США та в Україні полягає у тому, що США чітко усвідомили необхідність у професійній підготовці бібліотечних кадрів та доклали максимум зусиль для якнайефективнішої реалізації освітніх стандартів із цього напрямку. Бібліотечна справа у США була прив'язана не до політичної ідеології, а до соціальних та економічних процесів, що відбувались в освіті та науці. На противагу цьому, в Україні бібліотечна справа мала стійку прив'язку до комуністичної ідеології, що власне й вплинуло на подальший розвиток української бібліотечної освіти. Очевидно, що різні історичні передумови по – різному вплинули на розвиток цієї галузі у країнах, що порівнюються в нашому дослідженні.

Висновок. У якості висновку можемо зазначити, що Бібліотечна галузь у США була одразу виокремлена; у той час як в Україні ще до того, як бібліотечну справу було віднесено до галузі культури, вона вже існувала в рамках курсу політичної освіти. Очевидним стає той факт, що на момент становлення бібліотечної справи в Україні та США, фундатори цієї дисципліни по – різному оцінювали вплив інформації на суспільство. У США пріоритетною стала просвітницька мета застосування інформаційних ресурсів, в радянській Україні – ідеологічна та пропагандистська. Проте з розвитком науки та техніки відбувся перегляд стандартів бібліотечної освіти, її еволюція. Сучасність поставила нові вимоги до бібліотечної професії, збагативши її новими особливостями (якостями, притаманними менеджерам, інформологам тощо). Дуже важливим наразі є порівняння рівнів інтеграції інформології у бібліотечну діяльність в Україні та США. Зазначимо, що цій дисципліні значну увагу приділяють у ВНЗ США, де готують майбутніх бібліотекарів. При вступі до бібліотечної школи на магістерську програму, абітурієнту необхідно скласти тест на інформаційну грамотність. В Україні профільним предметом, необхідним для вступу на бібліотечну спеціальність наразі є українська мова та література.

Література

1. Бабич В. До проблеми підготовки кадрів бібліотечно – інформаційної сфери / В. Бабич // Бібліотечна планета. – 2005. – № 2 (28). – С. 5 – 11.
2. Березюк Н. Бібліотечна освіта в Україні : сторінки в історії /Н. Березюк // Бібліотечний вісник. – 2000. – № 1. – С. 32 – 35
3. Олійник О. В. Особливості організації інформаційно – бібліотечної освіти в США / О. В. Олійник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія – 2012. – № 3-4. – С. 51 – 59.